

Egz. nr 1

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2016-2020

Uzasadnienie Programu zgodnie z art. 42 pkt 2 oraz podsumowanie zgodnie z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (D. U z 2016r r. poz. 353)

Zlecniodawca

Zarząd Województwa Opolskiego
ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opracowanie

mgr Piotr Wołczycki
mgr inż. Radosław Kowalczyk
mgr inż. Jarosław Kowalczyk
mgr inż. Wojciech Zapotoczny
mgr inż. Marcin Garbiec

Konsultacja i weryfikacja

mgr Ryszard Kowalczyk

Opracowanie zostało dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu

Opracowanie:

45-010 Opole
ul. Szpitalna 3/9
www.ecoplan.biz.pl
ecoplan@ecoplan.biz.pl

Nadzór nad opracowaniem:

mgr Ryszard Kowalczyk

Zespół autorski:

mgr Piotr Wołczycki

mgr inż. Radosław Kowalczyk

mgr inż. Jarosław Kowalczyk

mgr inż. Wojciech Zapotoczny

mgr inż. Marcin Garbiec

Program powstał przy współdziałaniu /współpracy z Departamentem Ochrony Środowiska
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego.

SPIS TREŚCI

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2016-2020	1
SPIS TREŚCI	3
1 Wstęp.....	4
2 Podstawa prawna opracowania Programu.....	4
3 Opinie	4
4 Strategiczna ocena oddziaływania na Środowisko.....	5
4.1 Konsultacje społeczne	5
5 Ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko	6
5.1 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych.....	6
5.2 Rozwiązania służące ograniczeniu i zapobieganiu negatywnym oddziaływaniom na środowisko w związku z realizacją Programu	6
5.3 Wnioski i zalecenia do sposobu realizacji Programu	7
6 Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko jeżeli zostało przeprowadzone.....	7
7 Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.....	9
8 Przepisy prawa	10

1 WSTĘP

Niniejszy dokument realizuje wymagania zapisów zawartych w art. 42 pkt. 2 i art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* [3].

Zgodnie z art. 42 pkt. 2, do przyjętego dokumentu dołącza się uzasadnienie zawierające informacje o udziale społeczeństwa w postępowaniu oraz o sposobie w jaki zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w przez społeczeństwo.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 do przyjętego dokumentu załącza się także **podsumowanie** zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko,
- opinie właściwych organów, o których mowa w art. 57 i 58,
- zgłoszone uwagi i wnioski,
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone,
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

2 PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA PROGRAMU

Podstawą opracowania Programu jest art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z dnia 2016.05.16 poz. 672), który obliguje Zarząd Województwa do sporządzenia wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Program jest sporządzany co 4 lata i uchwalany przez sejmik wojewódzki.

3 OPINIE

Zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* [1] projekt programu podlega opiniowaniu przez ministra właściwego do spraw środowiska. Pozytywną opinię wraz z wykazem uwag Minister Środowiska przesłał przy piśmie DZM-wks.400.1.2016.RW w listopadzie 2016 roku [patrz: załącznik tekstowy 1]

Na etapie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wystąpiono o stosowne opinie do Opolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Opolu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu. Uzyskano pozytywne opinie. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska zgłosił ponadto dwie uwagi do projektu dokumentu [patrz: załącznik tekstowy nr 2].

4 STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, projekty polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagają przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 53. ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.) na organie opracowującym projekty dokumentów ciąży konieczność uzgodnienia z właściwymi organami, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Marszałek Województwa opracowujący Program uzgodnił z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Opolskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym we Opolu zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

4.1 Konsultacje społeczne

Na podstawie art. 17 ust. 4 *ustawy Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z dnia 2016.05.16 poz. 672), organ wykonawczy województwa ma obowiązek zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

W ramach konsultacji społecznych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego oraz na tablicy ogłoszeń zamieszczono informację o przystąpieniu do prac związanych z opracowaniem projektu Programu [patrz: Załącznik tekstowy nr 3].

Ponadto opublikowano stosowne ogłoszenie w prasie o zasięgu regionalnym, umożliwiające społeczeństwu zgłaszanie uwag i wniosków.

W ramach konsultacji społecznych, nie było uwag ani wniosków zgłaszanych przez społeczeństwo. Zgłoszone zostały natomiast uwagi departamentów UMWO:

- DRP / RZPW [patrz: Załącznik tekstowy nr 4],
- DIG [patrz: Załącznik tekstowy nr 5],
- DZiPS [patrz: Załącznik tekstowy nr 6]
- DKSiT [patrz: Załącznik tekstowy nr 7]

5 USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

5.1 Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu POŚ jest dokumentem wspomagającym, gdyż wskazuje na ewentualne zagrożenia związane z brakiem lub jego niepełną realizacją. Dla zaproponowanych w dokumencie celów i kierunków działań nie ma alternatywy postępowania. Są to głównie cele wymagane do realizacji przez postanowienia Traktatu Akcesyjnego lub inne przepisy prawne. Dotyczy to m.in. rozwiązania gospodarki wodno-ściekowej w aglomeracjach powyżej 2 000 RLM, konieczność poprawy jakości powietrza, uzyskania odpowiednich poziomów wykorzystania energii odnawialnej czy uzyskanie dobrego stanu/potencjału wód. Alternatywy mogą jedynie dotyczyć sposobu realizacji wymaganych rozwiązań, co jest bardzo trudne do określenia w tak ogólnym, strategicznym dokumencie.

Można zaproponować pewne alternatywne rozwiązania, które powinny zostać rozpatrzone przy szczegółowych koncepcjach określonych przedsięwzięć, a także w trakcie procedury oddziaływania na środowisko:

- planowanie suchych lub półsuchych zbiorników przeciwpowodziowych zamiast zbiorników retencyjnych. Dzięki takiemu rozwiązaniu, zwiększamy pojemność powodziową zbiorników ograniczając jednocześnie negatywny wpływ na biocenozy znajdujące się w czaszy zbiornika i jego sąsiedztwie oraz na krajobraz,
- odtwarzanie retencji naturalnej lub budowę systemu zastawek w ciągu melioracji szczegółowych zamiast budowy dużych zbiorników retencyjnych,
- renaturyzacja pewnych odcinków rzek, zostawienie przestrzeni dla rzeki tam gdzie to jest możliwe, zamiast budowy lub podwyższania wałów,
- rozważenie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych obwodnic drogowych i innych elementów infrastruktury drogowej,

W większości proponowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach POŚ mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko. Ponadto prognoza ta ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia rozwiązań alternatywnych dla poszczególnych działań. Skutki środowiskowe podejmowanych działań zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy realizacji nowych inwestycji należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływał na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne.

5.2 Rozwiązania służące ograniczeniu i zapobieganiu negatywnym oddziaływaniom na środowisko w związku z realizacją Programu

Patrząc przez pryzmat celu w jakim jest opracowywany i realizowany Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego, należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu.

Niektóre działania mogą wywołać skutki negatywne dla środowiska. Możliwe, że ich realizacja wymagać będzie wykonania szczegółowego raportu o oddziaływaniu na środowisko oraz przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Należy również pamiętać o tym, że przedmiotowy POŚ jest sformułowany ogólnikowo. W praktyce oznacza to, że potencjalnie możliwe jest powstanie innych niż wskazane przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko.

Zarówno w przypadku działań wskazanych w prognozie jak i tych, które mogą zaistnieć w trakcie realizacji Programu, należałoby podjąć przede wszystkim następujące środki zapobiegające oraz ograniczające prawdopodobnie negatywne oddziaływanie na środowisko:

- zapewnienie wysokiego poziomu przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć stanowiących praktyczny wymiar realizacji POŚ; w proces ten powinni być zaangażowani nie tylko projektanci i przedstawiciele administracji samorządowej, ale i służby ochrony przyrody, środowisko naukowe i organizacje społeczne:
 - koncepcje wszystkich inwestycji i remontów dotyczących wód powinny szczegółowo analizować zaplanowane przedsięwzięcia w kontekście konieczności dotrzymania warunków Ramowej Dyrektywy Wodnej,
 - wszystkie prace na ciekach dotyczące regulacji czy kształtowania przekroju poprzecznego i podłużnego cieku (praktycznie większość prowadzonych robót), muszą być zgodnie z prawem poddane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i ocenie zgodności z warunkami Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją POŚ oraz miarodajny monitoring stanu środowiska, analiza wyników monitoringu oraz podejmowanie działań adekwatnych do otrzymanych wyników,
- ścisła egzekucja zapisów określonych w decyzjach administracyjnych oraz w przepisach prawnych,
- konsolidacja informacji o stanie i ochronie środowiska (obecnie są one w posiadaniu różnych podmiotów – Urząd Wojewódzki, WIOŚ, Urząd Marszałkowski, urzędy miast i gmin, Państwowy Wojewódzki i powiatowi inspektorzy sanitarni i inne);
- cykl działań edukacyjnych dla społeczeństwa, urzędników, rolników.

5.3 Wnioski i zalecenia do sposobu realizacji Programu

Do inwestycji wpisujących się w strategiczne cele Programu, a które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim:

- budowa lub remont urządzeń hydrotechnicznych i cieków,
- budowa i remonty dróg,
- budowa elektrowni wiatrowych.

Dla wszystkich tego typu przedsięwzięć można zapobiec lub ograniczyć negatywne skutki oddziaływania na środowisko, głównie przez dobrze przemyślany wybór lokalizacyjny oraz odpowiedni dobór rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych. Na przykład dla ochrony walorów krajobrazowych proponuje się w POŚ wykonanie analiz przyrodniczo-krajobrazowych wskazujących najmniej konfliktowe lokalizacje pod elektrownie wiatrowe.

W ogóle jednym z najważniejszych działań dla wzmocnienia ochrony poszczególnych elementów środowiska oraz doskonalenia harmonijnego, zrównoważonego rozwoju na terenie województwa jest proces i procedury związane z planowaniem przestrzennym. Podstawowym zadaniem w zakresie ekologizacji planowania przestrzennego jest opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, biorących pod uwagę długofalowe potrzeby zrównoważonego rozwoju oraz uwzględniające treść opracowań ekofizjograficznych i programów ochrony środowiska o zasięgu regionalnym i lokalnym. Najważniejszym celem w zakresie planowania przestrzennego zgodnego z ideą zrównoważonego rozwoju, jest - harmonizowanie rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną środowiska i krajobrazu, a w tym w szczególności powinny:

- rozstrzygać o lokalizacji obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w tym np. farm wiatrowych,
- wskazywać obszary zagrożone (tereny zalewowe),
- wskazywać obszary o szczególnych walorach przyrodniczych oraz tzw. zieloną infrastrukturę, w tym korytarze ekologiczne oraz uwzględniać w ustaleniach planu wymagania konieczne do ich ochrony,
- uwzględniać ochronę krajobrazu kulturowego, w tym układów urbanistycznych, charakterystycznej zabudowy, panoram i osi widokowych, zieleni itp.

Do dyspozycji zainteresowanych jest cały wachlarz rozwiązań ograniczających, a nawet całkowicie eliminujących negatywne wpływy przedsięwzięć na środowisko przyrodnicze. W kontekście planowanych w programie działań zastosowanie będą mogły mieć następujące rozwiązania kompensacyjne:

- translokacje populacji gatunków podlegających ochronie prawnej i zagrożonych na siedliska zastępcze, jeśli nie istnieje racjonalny sposób na ich zachowanie *in situ*,
- wykupywanie gruntów przeznaczonych dla realizacji celów ochrony przyrody jako rekompensaty za spowodowane straty w środowisku przyrodniczym,
- stosowanie nasadzeń kompensacyjnych w przypadku konieczności likwidacji fragmentów zakrzewień lub zadrzewień w dolinach rzecznych, przy drogach,
- budowa niewielkich zbiorników w dolinach rzecznych jako imitacji starorzeczy w przypadku konieczności likwidacji naturalnych starorzeczy w związku z budową obwodnic, obwałowań, czy innych prac hydrotechnicznych,
- stosowanie nowoczesnych przepławek dla ryb, zwiększających efektywność migracji w przypadku konieczności wykonania sztucznych przegród koryt rzecznych jakimi są progi, stopnie, jazy i zapory,
- wykonywanie umocnień brzegowych jedynie na łukach wklęsłych,
- odpowiednie kształtowanie fitocenozy budowanych i modernizowanych wałów przeciwpowodziowych, tak, aby powstały zbiorowiska muraw i łąk. Można to osiągnąć

rezygnując z oprysków chemicznych, a wprowadzając dwukrotne koszenie w ciągu roku lub wypas,

- wykorzystywanie naturalnych właściwości dźwiękochłonnych pasów zadrzewień oraz ewentualne tworzenie naturalnych ekranów akustycznych z wałów ziemnych,
- przeznaczanie jak największej powierzchni rekultywowanych wyrobisk czy innych terenów pod naturalną sukcesję, w umownym „ekologicznym” kierunku rekultywacji. Należy pozostawiać wszelkie nierówności, kamieńce, usypiska, podtorfienia, wywierzyska, kałuże i większe zbiorniki wodne bez nakładania warstwy humusu,
- lokalizacja farm wiatrowych w miejscach o niskich walorach krajobrazowych, poza trasami migracji ptaków i ssaków.

6 WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

Województwo opolskie od południa graniczy z Republiką Czeską. Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć wynika z zapisów prawa ochrony środowiska. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Zaproponowane w Programie kierunki działań mają na celu poprawę stanu poszczególnych komponentów środowiska i przeciwdziałanie zagrożeniom. Potencjalne negatywne oddziaływanie o zasięgu transgranicznym może być związane z emisją zanieczyszczeń do powietrza, zanieczyszczeniem wód, czy też zagrożeniem powodziowym.

Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja Programu nie wskazuje na możliwość znaczącego negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko. Wręcz przeciwnie, planowane działania służą poprawie stanu środowiska. Jednoznaczna ocena wpływu poszczególnych przedsięwzięć, będzie możliwa dopiero w ramach procedury oceny oddziaływania na środowisko realizowanych dla konkretnych przedsięwzięć przewidzianych Programem.

7 PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Warunkiem osiągnięcia założonych celów ekologicznych jest realizacja działań określonych w Programie, jego okresowa weryfikacja i aktualizacja oraz ocena skutków dla środowiska.

W Programie przyjęty został system sprawozdawczości oparty na wskaźnikach charakteryzujących stan środowiska, stopień realizacji zadań, albo też o innym charakterze. W taki sposób zostanie zapewniona stała kontrola jakości zarządzania środowiskiem planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwoli uregulować działalność podmiotów gospodarczych.

W Programie przyjęto, że głównym źródłem informacji o stanie środowiska będą dane publikowane przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu oraz Główny Urząd Statystyczny. Informacje dotyczące oceny stopnia realizacji zadań uzyskane będą od organów ochrony środowiska, jednostek samorządu terytorialnego oraz zarządzających infrastrukturą i

instalacjami w ramach ankietyzacji prowadzonej przed opracowaniem raportu z realizacji Programu.

Zgodnie z art. 18, ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z dnia 2016.05.16 poz. 672), Zarząd Województwa co dwa lata dokonuje oceny realizacji programu ochrony środowiska na podstawie wyznaczonych wskaźników, a efekty tej oceny przedstawia sejmikowi województwa.

8 ZMIANY PROGRAMU WYNIKAJĄCE Z WNIOSKÓW RADNYCH

Poza zmianami wynikającymi z uwag i wniosków do projektu Programu o których mowa we wcześniejszych rozdziałach, dodatkowa zmiana w Programie została wprowadzona na wniosek Radnego Zdzisława Siewiery [patrz: załącznik tekstowy nr 8]. Zmiana polegała na wprowadzeniu do harmonogramu realizacji Programu pozycji związanej z zabezpieczeniem powodziowym terenów znajdujących się na wybranym odcinku w otoczeniu rzeki Małapanew.

9 PRZEPISY PRAWA

- [1]. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z dnia 2016.05.16 poz. 672)
- [2]. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649 z późniejszymi zmianami)
- [3]. Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity: Dz. U. poz. 353 z dnia 2016.03.16)
- [4]. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z dnia 2015.10.20, poz. 1651)
- [5]. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z dnia 2016.06.04 poz. 778)
- [6]. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. prawo wodne z dnia (Dz. U. z dnia 2015.04.01 poz. 469 z późniejszymi zmianami)
- [7]. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z dnia 2016.07.28, poz. 1131)
- [8]. Decyzja wykonawcza Komisji 2011/850/WE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiająca zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza (Dz. U. L 335 z 17.12.2011, str. 86 -106);
- [9]. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego 2010/75/WE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz. U. L 334/17 z 17.12.2010);
- [10]. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/81/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. L 309 z 27.11.2001, str. 22).

- [11]. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3)
- [12]. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L. 152 z 11.06.2008, str.1).
- [13]. Dyrektywa Parlamentu i Rady 2001/81/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych zanieczyszczeń powietrza (Dz. U. L 309 z 27.11.2001, str. 22)
- [14]. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 2012.09.18, poz. 1031)
- [15]. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 2012.09.18, poz. 1032)
- [16]. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z dnia 2012.08.10, poz. 914)
- [17]. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz. U. z dnia 2012.09.18, poz. 1034)
- [18]. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z dnia 14.11.2003, poz. 1883)
- [19]. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie opracowań ekofizjograficznych (Dz. U. z dnia 2002.09.23, poz. 1298)

ZAŁĄCZNIKI

Warszawa, listopada 2016 r.

MINISTER ŚRODOWISKA

DZM-wks.400.1.2016.RW

Pan
Andrzej Buła
Marszałek
Województwa Opolskiego

Odpowiadając na pismo Pana Marszałka z 28 września 2016 r.¹, informuję, że **pozytywnie opiniuję** przedstawiony projekt *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016–2020* **pod warunkiem wprowadzenia stosownych korekt.**

Proponuję doprecyzowanie działań związanych z przeciwdziałaniem ryzyku powodziowemu oraz priorytetowe potraktowanie działań mających na celu zapobieganie powstawaniu odpadów (z uwagi na zwiększający się wolumen odpadów w województwie), z uwzględnieniem w *Programie* kwestii dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym.

Jednocześnie przekazuję zestawienie uwag będących wynikiem konsultacji wewnątrzresortowych projektu *Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016–2020* z uprzejmą prośbą o ich uwzględnienie i stosowne dalsze procedowanie projektu.

z p. MINISTRA
SEKRETARZ STANU
Główny Geolog Kraju, Pełnomocnik Rządu
Do Spraw Polityki Surowcowej Państwa
Prof. dr hab. Mariusz-Orion Jedrysek

¹ Znak pisma: DOS-V.7011.1.10.2016.AT

Uwagi do projektu Programu ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2016- 2020

L.p.	Podmiot zgłaszający uwagę	Część dokumentu	Treść uwagi	Uzasadnienie
1	MŚ	Rozdział I, str. 6	Niewłaściwe rozwinięcie skrótu WPGO jako „Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami”, powinno być: wojewódzki plan gospodarki odpadami.	Uwaga redakcyjna. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
2	MŚ	Rozdział 5.6.1., str. 41	Zamiast „odpadów pogórnich i przeróbczych” powinno być „odpadów wydobywczych”.	Należy stosować właściwe nazewnictwo, tym bardziej, jeśli zostało zdefiniowane ustawowo. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
3	MŚ	Rozdział 5.8., Tabela 5.3-1, str. 52	Należałoby wyjaśnić, co rozumie się przez „odpady biodegradowalne”, czy też chodzi o „odpady ulegające biodegradacji”.	Należy stosować właściwe nazewnictwo, tym bardziej, jeśli zostało zdefiniowane ustawowo. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
4	MŚ	Rozdział 5.8., str. 52	Zamiast „ustawy z dnia 14 grudnia 2012 o odpadach (Dz.U. z dnia 8 stycznia 2013, poz. 21) powinno być „ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21, z późn zm.)”.	Należy we właściwy sposób zapisywać tytuł i miejsce publikacji. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
5	MŚ	Rozdział 5.8.1, str. 54-55	W rozdziale tym należałoby uwzględnić prace nad aktualizacją wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.	Opracowywane w województwie dokumenty strategiczne powinny być ze sobą spójne. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
6	MŚ	Rozdział 5.8.3, Tabela 5.3-2, str. 55	Jako mocną stroną zapisano: „Zmniejszająca się masa odpadów komunalnych”, ale nie wiadomo, o masę jakich odpadów chodzi. Z tabeli 5.3-3	Informacje w dokumencie powinny być spójne. <u>UWZGLĘDNIONO</u>

			wynika, że wzrosła ilość wytwarzanych odpadów komunalnych.	
7	MŚ	Całość dokumentu	Dokument należy skorygować pod względem redakcyjnym (np. stosowania właściwych przypadków przy odmianie rzeczowników oraz właściwego zapisu miejsc publikacji aktów prawnych).	Uwaga redakcyjna. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
8	MŚ /KZGW	5.4. Gospodarowanie wodami, Zagrożenie powodziowe, str. 31	W zakresie zagrożenia powodziowego w POŚ podano tylko bardzo ogólną informację: „Województwo opolskie jest obszarem zagrożonym zalewaniami powodziowymi”. Brakuje odniesienia do dokumentów planistycznych z zakresu zagrożenia i ryzyka powodziowego: wstępnej oceny ryzyka powodziowego (WORP), map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego (MZP i MRP) oraz projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym (PZRP).	Należy rozwinąć opis zagrożenia powodziowego, w oparciu o dokumenty planistyczne – WORP, MZP i MRP oraz PZRP. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
9	MŚ /KZGW	9.1.1 5.4.1. Prognoza stanu środowiska, str. 32	Brak bezpośredniego odniesienia do projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i działań w nich zawartych.	Należy uzupełnić dokument o treści dotyczące projektów PZRP. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
10	MŚ /KZGW	Tabela 5.11 -1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania, Lp. D.1.2.4, str. 81	Za zadanie: Aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego” odpowiada Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, nie RZGW w Poznaniu. Należy zmienić „Podmiot odpowiedzialny”.	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
11	MŚ /KZGW	Tabela 5.11 -1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania, Lp. D.1.2.5, str. 81	Za zadanie: Aktualizacja map zagrożenia i map ryzyka powodziowego” odpowiada Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, nie RZGW w	<u>UWZGLĘDNIONO</u>

			Poznaniu. Należy zmienić „Podmiot odpowiedzialny”.	
12	MŚ /KZGW	Rozdział 5.5 str. 35	Różnicując komunalne oczyszczalnie ścieków należy zwrot „z podwyższonym usuwaniem biogenów” zamienić na „biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów”	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
13	MŚ /KZGW	Rozdział 5.5.1. str. 38	Błędna identyfikacja ryzyk	Dominuje ryzyko dotyczące powodzi i suszy. Ryzyko to dotyczy gospodarowania wodami (rozdział 5.4.), a nie gospodarki wodno-ściekowej. Analiza ryzyk powinna być komplementarna z analizą SWOT. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
14	DZW/KZGW	Tabela 5.11-1 str. 92 i 93	Wyznaczone wskaźniki są niezrozumiałe i nie przekładają się na możliwość kontroli działań mających na celu ochronę wód i uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w województwie.	Wymieniono zaledwie 2 wskaźniki z czego jeden bardzo szczegółowy i dotyczący wyłącznie zbiorników wody rezerwowej dla szpitala. Drugi wskaźnik dotyczy wyłącznie ilości przyłączy kanalizacyjnych. Wskaźnik ten nie posiada sprecyzowanej wartości docelowej, obejmuje zaledwie część zadań dla gmin w województwie z wykazanych na potrzeby Master Planu i nie przekłada się wprost na ochronę wód (brak odniesienia do procentu skanalizowania i odpowiedniego poziomu oczyszczania ujętych ścieków). <u>UWZGLĘDNIONO</u>
15	RZGW Gliwice	Tabela 6.1-7 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w	Wskazane źródło finansowania : Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Możliwość niewykonania zadania z uwagi na brak środków finansowych. <u>UWZGLĘDNIONO</u>

		obszarze interwencji "gospodarka wodami" wraz z ich finansowaniem Poz. D.1.17	Uzależnione jest od przyjęcia zadania i wpisania na listę WKZ POIiS 2014- 2020	
16	RZGW Gliwice	Tabela 5.3-4 Zestawienie jednolitych części wód zlewni trzeciego rzędu kontrolowanych w województwie opolskim w okresie 2010-2012 oraz 2011-2014 wraz z ich oceną (źródło: WIOŚ)	Niepoprawny kod JCW PLRW60000116999	Poprawny kod: PLRW600019116999 <u>UWZGLEDNIONO</u>
17	RZGW Gliwice	9.2 Rozdział: 5.4- Gospodarowanie wodami	W tekście należałoby zamieścić ocenę stanu jednolitych części wód podziemnych (podobnie jak dla JCW powierzchniowych)	<u>UWZGLEDNIONO</u>
18	RZGW Gliwice	Str. 31 (...)zbiorniki wodne o łącznej pojemności użytkowej 4260 dam (...)	Należy dokonać korekty jednostki dam na dam ³ .	<u>UWZGLEDNIONO</u>
19	RZGW we Wrocławiu	Spis treści (str. 2 i 3) oraz tabela 6.1-6 (str. 120) i tytuł tabeli 6.1-7 (str. 125)	Należy przyjąć w całym dokumencie jednolite sformułowanie „Gospodarowanie wodami”.	Użyto różnych określeń tego samego obszaru interwencji. Rozdział 5.4. Gospodarowanie wodami, Rozdział 6.1.4. Gospodarka wodami oraz w tabelach 6.1-6 i 6.1.7.. <u>UWZGLEDNIONO</u>

20	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 4.1 Dokumenty szczebla krajowego i unijnego (str. 11)	Zasadne jest wymienić dokumenty krajowe, odnoszące się do ochrony wód i gospodarowania wodami. W przypadku dopisania takich dokumentów, należy uzupełnić wykaz skrótów (rozdz. 1).	Brak np. Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Programu Wodno-Środowiskowego Kraju czy Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
21	RZGW we Wrocławiu	str. 30	Nie poddano ocenie JCWPd nr 77	JCWPd nr 77 znajduje się również w zasięgu administracyjnym województwa opolskiego <u>UWZGLĘDNIONO</u>
22	RZGW we Wrocławiu	Tabela 5.4-1 (str. 24) oraz opis odnoszący się do tabeli	Budzi wątpliwość sformułowanie „Zlewnia III rzędu” w nazwie kolumny drugiej i opisie do tabeli. Bardziej właściwe byłoby sformułowanie „Zlewnia do III rzędu”.	W tabeli uwzględniono również zlewnie I oraz II rzędu. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
23	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 5.4.1 Prognoza stanu środowiska (str. 32)	W rozdziale tym można by uwzględnić rozporządzenie nr 9/2016 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu z dnia 14 lipca 2016 r. w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Odry, które weszło w życie z dniem 10 sierpnia 2016 r. (m.in. Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 2016 r. poz. 1621).	Rozporządzenie określa m.in. priorytety i ograniczenia w korzystaniu z wód, niezbędne dla osiągnięcia celów środowiskowych, które należy uwzględnić przy wydawaniu pozwoleń wodnoprawnych. Przestrzeganie ustaleń warunków korzystania z wód przyczyni się do poprawy stanu jednolitych części wód.
24	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 5.4.1 Prognoza stanu środowiska (str. 32)	Nieprawidłowe wydaje się określenie „stanu i ilości ścieków wprowadzanych do środowiska”. Proponujemy zmienić na „stanu, składu i ilości ścieków wprowadzanych do środowiska” albo „jakości i ilości ścieków wprowadzanych do środowiska”.	Stan ścieków to odczyn (pH), temperatura i stopień skażenia promieniotwórczego, a skład ścieków to stężenia zawartych w nich zanieczyszczeń. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
25	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 6 Cele programu... (str.71)	Nieprawdziwe jest ostatnie zdanie na str. 72 cyt. „We wszystkich przypadkach można było określić	Patrz kol. F w Tabeli 5.11-1, do której odnosi się przywołane zdanie.

			<i>docelową wartość wskaźnika, jaki powinien zostać osiągnięty, albo do jakiego powinno się dążyć</i>	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
26	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 6 Cele programu... (część Tabeli 5.11-1 na str. 77)	Dotyczy Lp. D.1.1. Brak wartości bazowej podanego wskaźnika. Proponujemy dla celu „ <i>Niepogarszanie stanu wód</i> ” uwzględnić jeszcze inny wskaźnik, np. liczba jcw p o stanie dobrym do ogólnej liczby jcw p objętych badaniami.	Wskaźnik „ <i>Liczba pomiarów realizowanych przez WIOŚ</i> ” nie jest miarodajny do wykazania spełnienia założonego celu. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
27	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 6 Cele programu... (część Tabeli 5.11-1 dotycząca Obszaru interwencji „ <i>Gospodarowanie wodami</i> ” (D))	Prosimy o dopisanie zadań planistycznych w gospodarowaniu wodami, które będą realizowane przez RZGW we Wrocławiu: 1. Weryfikacja następujących wykazów wód dla regionu wodnego Środkowej Odry, planowanych na rok 2018: <ul style="list-style-type: none"> • Wykaz wód powierzchniowych i podziemnych wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, • Wykaz wód powierzchniowych wykorzystywanych do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych; 2. Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu ustalenia przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu wód w obszarze działania RZGW we Wrocławiu (okres realizacji 2017-2018); 3. Przeprowadzenie pogłębionej analizy presji w celu zaplanowania działań ukierunkowanych	Nie uwzględniono zadań planistycznych w gospodarowaniu wodami, które będą realizowane przez RZGW we Wrocławiu. <u>UWZGLĘDNIONO</u>

			<p>na redukcję fosforu w wybranych jcwp na obszarze działania RZGW we Wrocławiu (okres realizacji 2017-2018).</p> <p>W przypadku dopisania zadań w przedmiotowej tabeli, należy dodatkowe informacje o tych zadaniach uwzględnić w kolejnych tabelach.</p>	
28	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 6 Cele programu... (część Tabeli 5.11-1 dotycząca Obszaru interwencji „Gospodarka wodno-ściekowa” (E))	<p>Prosimy o uwzględnienie zadania planistycznego, którego celem jest ochrona wód, planowanego do realizacji przez RZGW we Wrocławiu w roku 2018:</p> <p>Sporządzenie wykazu wielkości emisji i stężeń substancji priorytetowych i innych substancji powodujących zanieczyszczenie, dla których zostały określone środowiskowe normy jakości.</p> <p>W przypadku dopisania zadania w przedmiotowej tabeli, należy dodatkowe informacje o tym zadaniu uwzględnić w kolejnych tabelach.</p>	<p>Nie wymieniono tego zadania w tabeli, a będzie realizowane przez RZGW we Wrocławiu.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
29	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 8 Przepisy prawa (str. 153)	Uzupełnienia wymaga zapis w poz. 3.	<p>Nie podano miejsca publikacji ustawy o udostępnieniu informacji</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
30	RZGW we Wrocławiu	Rozdz. 9 Materiały źródłowe (str. 154)	Proponujemy usunąć poz. 39.	<p>Poz. 39 stanowi powtórzenie poz. 20.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
31	RZGW we Wrocławiu	Tabela 9.2-1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania	W POŚ zostało ujętych tylko kilka inwestycji (inwestor RZGW Wrocław), które znajdują się w Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP)	<p>Jest pewna niekonsekwencja w związku z ujęciem tylko kilku inwestycji z PZRP. Nigdzie w tekście nie powoływano się na PZRP jednak na str. 8 pkt</p>

				2.5.4 Wykorzystane dane, jako źródło danych zostały wymienione Zarządy Gospodarki Wodnej. Należałoby jednak ująć wszystkie inwestycje podane w PZRP dla woj. opolskiego, ewentualnie z adnotacją, że plan jest jeszcze w fazie legislacji <u>UWZGLEDNIONO</u>
32	RZGW we Wrocławiu	Tabela 9.2-2 Cele, kierunki interwencji oraz zadania – str.81 oraz Tabela 6.1-7 str. 126	D.1.24 i D.1.25 Aktualizacja WORP i aktualizacja MZP i MRP	Do zadań wskazano, jako podmiot odpowiedzialny RZGW w Poznaniu, a zgodnie z ustawą Prawo wodne dokumenty te opracowuje Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. <u>UWZGLEDNIONO</u>
33	RZGW we Wrocławiu	Tabela 9.2-3 Cele, kierunki interwencji oraz zadania – str.81 oraz Tabela 6.1-7 – str. 126-127	Brak zadania pn. Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych administrowanych przez RZGW we Wrocławiu i RZGW w Gliwicach.	<u>UWZGLEDNIONO</u>
34	RZGW we Wrocławiu	Tabela 5.11.1 str. 85	Zadanie o nazwie „Rewitalizacja zbiornika retencyjnego Turawa...” ma wskazany kierunek interwencji „Ograniczenie zasięgu i skutków powodzi”.	W działaniu tym chodzi bardziej o poprawę stanu wód zbiornika, uruchomienie zbiornika wstępnego, niewielki wpływ (jeśli w ogóle) będzie miała ta inwestycja na strefy zagrożenia powodziowego. <u>UWZGLEDNIONO</u>
35	RZGW we Wrocławiu	Tabela 5.11.1- str. 84	Zbiorniki Topola i Kozielno nie biorą znacznego udziału w transformacji fali powodziowej, a kierunek interwencji działań polegających na ich remoncie podano jako „ograniczenie zasięgu i skutków powodzi”	<u>UWZGLEDNIONO</u>

36	RZGW we Wrocławiu	Pkt 5.1.1.- rysunek 5-1 str. 13	Tytuł rysunku „...wskaźnika średniego narażenia...” – brakuje określenia, o jakie „narażenie chodzi”, mimo tekstu poprzedzającego.	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
37	RZGW we Wrocławiu	Pkt 5.4. str. 31	Rysunek 5-9 nie przedstawia raczej „obszaru”, obszar byłby przedstawiony na mapie, a rysunek stanowi wykres.	
38	RZGW we Wrocławiu	Pkt 5.8. str. 51	W tytule pojawia się sformułowanie „zapobieganie powstawaniu odpadów”, w przypadku działalności człowieka można mówić jedynie o ograniczeniu ich ilości, a nie wyeliminowaniu odpadów.	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
39	RZGW we Wrocławiu	Tabela 6.1-2, str.115	Wątpliwości budzi zakwalifikowanie zadań: Przebudowa Małej Elektrowni Wodnej w Rogowie Opolskim i Budowa Małej Elektrowni Wodnej w Lewinie Brzeskim do obszaru interwencji o nazwie „Ochrona klimatu i jakości powietrza”.	<u>NIE UWZGLĘDNIONO (Produkcja energii elektrycznej z wykorzystaniem zasobów odnawialnych przyczynia się do ograniczenia emisji ze spalania paliw kopalnych)</u>
40	RZGW we Wrocławiu	Pozycja D.1.3.8 i 9 str.86	„Kierunki interwencji” powinno być „Ograniczenie zasięgu skutków powodzi”.	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
41	RZGW we Wrocławiu	Pozycje D.1.4.4, 5, 6, 7, 8 i 9 str. 87-89	„Kierunki interwencji” powinno być „Kształtowanie i racjonalizacja wykorzystania zasobów wodnych”.	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
42	RZGW we Wrocławiu	uwaga ogólna do dokumentu	Zasadne byłoby ujęcie w przedmiotowym opracowaniu informacji dotyczących stref ochronnych ujęć wody oraz GZWP	<u>UWZGLĘDNIONO</u>

43	RZGW w Poznaniu	POŚ wykaz skrótów	Usunąć WZP – wskaźnik zagrożenia powodziowego	W wykazie skrótów wpisany został wskaźnik, który nie pojawia się w tekście, ani jako definicja, ani w analizach. <u>UWZGLEDNIONO</u>
44	RZGW w Poznaniu	POŚ streszczenie str. 10 POŚ 5.9.5 Analiza SWOT str. 67	Przeredagować Regulacja cieków i terenów zalewowych	Nie można mówić o regulacji terenów zalewowych, jeśli autor miał na myśli budowę wałów przeciwpowodziowych lub zagospodarowanie terenów zalewowych, to tekst powinien brzmieć: regulacja cieków i przekształcanie naturalnych terenów zalewowych poprzez budowę wałów lub regulacja cieków i zagospodarowanie terenów zalewowych <u>UWZGLEDNIONO</u>
45	RZGW w Poznaniu	POŚ 5.4 Gospodarowanie wodami Zagrożenie powodziowe str. 31	Uzupełnić rozdział o informacje, że zostały opracowane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego, dla jakich cieków opracowano ww. mapy, że mapy są dostępne na stronie internetowej mapy.isok.gov.pl	Mapy zawierają informacje o zagrożeniu powodziowym, poza tym na mapach ryzyka przedstawiono m.in. obiekty, które po zalaniu mogą mieć negatywny wpływ na środowisko. Dlatego też informacje o mapach powinny się znaleźć w POŚ. <u>UWZGLEDNIONO</u>
46	RZGW w Poznaniu	POŚ Tabela 9.2-4 Cele, kierunki interwencji oraz zadania. Str. 81. POŚ Tabela 9.2-5 Harmonogram realizacji zadań "gospodarka wodami" Str. 126	Zadanie D.1.24, Zadanie D.1.25 Przeredagować RZGW w Poznaniu na Prezes KZGW we współpracy RZGW	W naszym piśmie ZZP.0710.30.2016 z dnia 07.07.2016 r. przypisany do przedmiotowych zadań został RZGW w Poznaniu (odnosząc się do terenu województwa zlokalizowanego w regionie wodnym Warty), jednakże POŚ dotyczy całego województwa (teren 3 RZGW), dlatego też poprawnie będzie wskazać Prezesa KZGW we współpracy z RZGW jako jednostkę odpowiedzialną za realizację tego działania. <u>UWZGLEDNIONO</u>

47	RZGW w Poznaniu	POŚ Przepisy prawa	Poprawić dziennik ustaw Prawa wodnego z (Dz.U. z dnia 2015.04.01 poz. 469) na (Dz.U. z 2015 poz. 469 z późn. zm.)	W międzyczasie wprowadzono zmiany w ustawie <u>UWZGLĘDNIONO</u>
48	RZGW w Poznaniu	Tabela 6.1-9 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji „gospodarka wodno-ściekowa” wraz z ich finansowaniem lp. E.1.7	Zadanie Weryfikacja następujących wykazów wód dla regionu wodnego Warty: Wykaz wielkości emisji i stężeń substancji priorytetowych oraz innych substancji, powodujących zanieczyszczenie dla których zostały określone środowiskowe normy jakości	9.3 Należy podać całą nazwę ww. wykazu <u>UWZGLĘDNIONO</u>
49	RZGW w Poznaniu	Rozdział 4 Spójność „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego na lata 2016-2020” z dokumentami strategicznymi	Brakuje odniesienia do dokumentów planistycznych z zakresu gospodarowania wodami takimi, jak: – program wodno-środowiskowy kraju – plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza; – plan zarządzania ryzykiem powodziowym; – plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzecza; – plan utrzymania wód; – warunki korzystania z wód regionu wodnego/zlewni.	Zgodnie z „Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, W-wa 2015) POŚ powinien być spójny z nadrzędnymi dokumentami strategicznymi, a także z dokumentami sektorowymi oraz dokumentami o charakterze programowym/wdrożeniowym <u>UWZGLĘDNIONO</u>

			oraz do Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych.	
50	RZGW w Poznaniu	Rozdział 5 Punkt 5.4 Gospodarowanie wodami	<p>Pobieżna analiza presji wywieranych na wody powierzchniowe i podziemne. Pominięto: presje związane z hodowlą ryb (stawy rybne), presje powodujące zmiany hydromorfologiczne, składowiska odpadów.</p> <p>Można podać informację o liczbie jcw zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych.</p> <p>Pobieżne omówienie problemu zagrożenia powodziowego – należałoby podać ze strony jakich rzek występuje zagrożenie. Można by się odnieść przynajmniej do wyników „Wstępnej oceny ryzyka powodziowego” opracowanej przez Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.</p>	<u>UWZGLEDNIONO</u>
51	RZGW w Poznaniu	Rozdział 5 Punkt 5.4 Gospodarka wodno-ściekowa	Brak odniesienia do wyników realizacji KPOŚK na terenie województwa – należałoby się odnieść do ostatniego sprawozdania z wykonania KPOŚK.	<u>UWZGLEDNIONO</u>
52	RZGW w Poznaniu	Rozdział 5	Elementy środowiska i zjawiska o charakterze przestrzennym, takie jak np. wody, źródła zanieczyszczeń, powinny być zobrazowane na mapach.	<p>Zalecenia z „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” (Ministerstwo Środowiska, W-wa 2015)</p> <p><u>UWZGLEDNIONO</u></p>

53	RZGW w Poznaniu	Tabela 5.11-1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania.	W momencie wejścia w życie Rozporządzenia w sprawie Planu utrzymania wód w regionie wodnym Warty konieczność ujęcia wszystkich działań utrzymaniowych na terenie województwa opolskiego.	Nie uwzględniono wszystkich działań utrzymaniowych zawartych w projekcie planu utrzymania wód PUW. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
54	MŚ	całość	Program nie był konsultowany z Regionalnymi Dyrekcjami Lasów Państwowych w Katowicach i Łodzi,	Te dwie jednostki są położone w zasięgu województwa opolskiego. Dane dot. leśnictwa opisane w programie są niespójne i chaotyczne. <u>UWZGLĘDNIONO (w zakresie poprawy spójności opisu stanu istniejącego)</u>
55	MŚ	s. 58	Skreślić: Proponowane jest także powołanie pierwszego w województwie parku narodowego chroniącego fragment obszaru zajmowanego dawniej przez Puszcze Śląską.	Utworzenie takiego parku narodowego nie jest zawarte w treści „Programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015–2020”. Cel szczegółowy B: Doskonalenie systemu ochrony przyrody. <u>NIE UWZGLĘDNIONO (W treści dokumentu brak wskazywanego zdania)</u>
56	MŚ	s. 59	Do najważniejszych czynników stanowiących zagrożenie dla fauny i flory, w tym jej różnorodności, należą w województwie: (...) Skreślić Intensywna gospodarka leśna (wielkopowierzchniowe zręby, preferencja gatunków wysokoproduktywnych)	Proponuje się skreślenie. Autorzy nie podali na czym polega intensywna gospodarka leśna, jaki areal liczą wielkopowierzchniowe zręby oraz jakie są wprowadzane. wysoko produktywnie gatunki (tzn. czego dotyczą?). Zgodnie z art. 7 ustawy o lasach Trwale zrównoważoną gospodarkę leśną prowadzi się według planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu, z uwzględnieniem w szczególności następujących celów: 1) zachowania lasów i korzystnego ich wpływu na klimat, powietrze, wodę, glebę, warunki życia i

				<p>zdrowia człowieka oraz na równowagę przyrodniczą;</p> <p>2) ochrony lasów, zwłaszcza lasów i ekosystemów leśnych stanowiących naturalne fragmenty rodzimej przyrody lub lasów szczególnie cennych ze względu na:</p> <p>a) zachowanie różnorodności przyrodniczej,</p> <p>b) zachowanie leśnych zasobów genetycznych,</p> <p>c) walory krajobrazowe,</p> <p>d) potrzeby nauki;</p> <p>3) ochrony gleb i terenów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym;</p> <p>4) ochrony wód powierzchniowych i głębinowych, retencji zlewni, w szczególności na obszarach wododziałów i na obszarach zasilania zbiorników wód podziemnych;</p> <p>5) produkcji, na zasadzie racjonalnej gospodarki, drewna oraz surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
57	MŚ	s. 60	<p><u>Jest</u> „Lasy publiczne w większości należą do Skarbu Państwa i pozostają w zarządzie Lasów Państwowych - praktycznie cały obszar województwa podlega pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Katowicach”</p> <p><u>Powinno być:</u> <i>Lasy publiczne w większości należą do Skarbu Państwa i pozostają w zarządzie Lasów Państwowych: 244061,55 ha Regionalna Dyрекcja Lasów Państwowych w Katowicach; 2121,92 ha -</i></p>	<p>Autorzy nie uwzględnili istniejącego podziału terytorialnego dyrekcji regionalnych w województwie.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>

			<i>Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi, 74,81 ha Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Wrocławiu”</i>	
58	MŚ	s. 61	Struktura siedliskowa w pewnym stopniu znajduje odzwierciedlenie w strukturze przestrzennej gatunków panujących. Na znacznych powierzchniach występuje niezgodność typu siedliskowego ze składem gatunkowym drzewostanów, co jest sytuacją ogólnokrajową (ok. 16% powierzchni siedlisk żywnych w kraju porastają lasy iglaste). W ostatnich latach struktura gatunkowa lasów w województwie ulega jednak zmianom, nadleśnictwa zwiększają stopniowo udział drzewostanów z przewagą gatunków liściastych. Pomimo tego ich udział jest ciągle dużo niższy od potencjalnego, wynikającego ze struktury siedlisk i roślinności potencjalnej.	Niezrozumiała wstawka, dane nieprecyzyjne. Odniesienia do roślinności potencjalnej wg jakiego modelu? <u>UWZGLĘDNIONO</u>
59	MŚ	s. 63- 64	<u>Do wyjaśnienia i poprawy:</u> Stopień powierzchni zalesień realizowanych na gruntach nieleśnych w danym roku nie uległ zwiększeniu. Przeciwnie, w porównaniu do poprzednich lat, dynamika zalesień gruntów nieleśnych uległa znacznemu zmniejszeniu, z ponad 100 ha w latach ubiegłych, zwłaszcza przed 2011 r., do niespełna 40 ha w 2014 roku. Tendencja ta może się utrzymać. Od kilku lat na zbliżonym poziomie utrzymuje się wskaźnik odnowień i zalesień na gruntach leśnych, przy czym jest on wyraźnie wyższy niż przed 2011 rokiem i w 2014 roku wyniósł 2140,6 ha.	Pomylenie odnowień i zalesień powoduje, że zapis ten wymaga doprecyzowania przez autorów. <u>UWZGLĘDNIONO</u>

60	MŚ	S.65	<p><u>Do wyjaśnienia i poprawy:</u></p> <p>Oprócz wymienionych, ważnym czynnikiem klimatycznym zagrażającym lasom są silne i huraganowe wiatry, powodujące powstawanie wykrotów, często o znacznych rozmiarach uszkodzeń. Dodatkowo w województwie wykazywany jest wysoki stopień zagrożenia pożarami lasów, a przewidywana zwiększona częstotliwość gwałtownych burz z wyładowaniami atmosferycznymi będzie to zagrożenie zwiększać.</p>	<p>Użyta terminologia pozwala tylko wysnuć przypuszczenia o co chodziło autorom używającym terminu wykroty? Czy chodziło o wiatrołomy i wiatrowały jako efekt huraganowych wiatrów?</p> <p>Gwałtowne burze i wyładowania atmosferyczne są pomniejszych przyczynami pożarów lasów. Z analiz przyczyn pożarów zbieranych w DGLP wynika że jest to 2% w skali kraju .</p> <p><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
61	MŚ	s. 65	<p>Przewiduje się dalsze stopniowe polepszanie zdrowotne lasów, przy uwzględnieniu stałych działań nadleśnictw zmierzających do poprawy struktury drzewostanów, zwłaszcza zmniejszanie udziału sosny niezgodnej z lokalnym siedliskiem, która należy do gatunków wrażliwych na zanieczyszczenia powietrza. Należy jednak zaznaczyć że stan uszkodzenia lasów jest uzależniony również od emisji pochodzących z obszarów ościennych.</p>	<p>Niezrozumiały zapis.</p> <p><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
62	MŚ	s. 66	<p><u>Działania edukacyjne</u></p>	<p>Nie uwzględniono edukacji realizowanej przez nadleśnictwa</p> <p><u>UWZGLĘDNIONO</u></p>
63	MŚ	s. 66	<p><u>Usunąć :</u></p> <p><u>Monitoring środowiska</u></p> <p>Brak jest kompleksowego systemu monitoringu przyrodniczego w województwie opolskim, działania są wyrywkowe, prowadzone przez różne instytucje i w różnym zakresie (np. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, prace badawcze uczelni</p>	<p>Autorzy nie uwzględnili istniejącego prawa.</p> <p>Ustawa o ochronie przyrody</p> <p>Art. 112. [Monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej] 1. W ramach państwowego monitoringu środowiska prowadzi się monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej.</p>

			wyższych, nadleśnictwa), konieczna jest w tym względzie koordynacja i planowanie działań.	2. Monitoring przyrodniczy polega na obserwacji i ocenie stanu oraz zachodzących zmian w składnikach różnorodności biologicznej i krajobrazowej, w tym typów siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, ze szczególnym uwzględnieniem typów siedlisk przyrodniczych i gatunków o znaczeniu priorytetowym, a także na ocenie skuteczności stosowanych metod ochrony przyrody. Przepis powyższy określa, że w ramach monitoringu środowiska prowadzony jest również monitoring przyrodniczy różnorodności biologicznej i krajobrazowej. Podstawy prawne monitoringu środowiska zostały określone w ustawie - Prawo ochrony środowiska, którego art. 25 ust. 2 stanowi, że: "Państwowy monitoring środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku". <u>UWZGLĘDNIONO</u>
64	MŚ	Uwaga ogólna	Stosowane w dokumencie sformułowanie: „stan czystości powietrza” powinno być zastąpione sformulowaniem: „stan jakości powietrza”.	W przepisach ustawy - Prawo ochrony środowiska oraz aktach wykonawczych do niej używa się sformułowania: „jakości powietrza”, a nie „czystości powietrza”. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
65	MŚ	Uwag ogólna	Stosowane sformułowanie: „emisja niska” powinno zostać zastąpione sformulowaniem „niska emisja”.	Uwaga redakcyjna. <u>UWZGLĘDNIONO</u>

66	MŚ	4.2 Dokumenty rangi regionalnej	Rozdział ten wymaga uzupełnienia o aktualnie realizowane Programy Ochrony Powietrza oraz plany działań krótkoterminowych w województwie opolskim, a także o Program gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Opola.	<p>Obecnie w województwie opolskim realizowane są następujące Programy Ochrony Powietrza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uchwała Nr XXXIV/417/2013 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 października 2013 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy opolskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych” http://opolskie.pl/serwis/index.php?id=43&idd=1651 - Uchwała Nr XXXIV/416/2013 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 października 2013 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Opole ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10, pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu wraz z planem działań krótkoterminowych” http://opolskie.pl/serwis/index.php?id=43&idd=1650 - Uchwała Nr II/32/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Opolskiego Nr XXXII/336/2009 z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego” http://umwo.opole.pl/bip/index.php?id=19&idd=120 - Uchwała Nr XXXII/336/2009 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 maja 2009 r. w sprawie
----	----	--	---	---

				przyjęcia „Programu ochrony powietrza dla powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego” http://opolskie.pl/docs/pop_kedzierzyn_kozle.pdf <u>UWZGLĘDNIONO</u>
67	MŚ	5.1.1 Ocena stanu środowiska w zakresie czystości powietrza atmosferycznego	Zmiany redakcyjnej wymagają dwa ostatnie zdania w drugim akapicie tego podrozdziału. Proponowane brzmienie: ”Cały obszar województwa został zaklasyfikowany jako "D2" w przypadku stężeń O₃, co wskazuje na przekroczenie poziomów celu długoterminowego. Na terenie województwa naruszona jest także wartość docelowa stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5}.”.	Uwaga redakcyjna. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
68	MŚ	5.1.1 Ocena stanu środowiska w zakresie czystości powietrza atmosferycznego	W akapicie 3 powołano się na obwieszczenie Ministra Środowiska z 2015 r. – informacja ta wymaga aktualizacji.	Aktualizacja danych. W dniu 29 września 2016 r. w Monitorze Polskim zostało opublikowane obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 12 września 2016 r. zawierające dwa wykazy, pierwszy obejmujący aglomeracje i miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, w których wartość wskaźnika średniego narażenia na pył PM _{2,5} obliczona dla roku 2015 r. przekroczyła wartość pułapu stężenia ekspozycji i drugi obejmujący aglomeracje i miasta o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy, w których wartość wskaźnika średniego narażenia na pył PM _{2,5} nie przekroczyła wartości pułapu stężenia ekspozycji (20 µg/m ³). <u>UWZGLĘDNIONO</u>
69	MŚ	5.1.1 Ocena stanu środowiska w zakresie czystości powietrza atmosferycznego	W celu zachowania spójności, w nawiązaniu do uwagi nr 5, aktualizacji wymaga również rysunek	j.w.

			5-1. Wartości wskaźnika średniego narażenia dla miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców.	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
70	MŚ	5.1.4 Analiza SWOT	Zmiany wymaga nazwa tabeli 5.1-1. Aktualne brzmienie: „Analiza SWOT dla obszaru interwencji- zagrożenia hałasem.”	Uwaga redakcyjna. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
71	MŚ	Wykaz skrótów str. 5-6	Należy poprawić na właściwe: nazwy skrótów i ich objaśnienia.	Na str. 5 w wykazie skrótów zamieszczono skrót: PIG, który objaśniono jako Państwowy Instytut Geologiczny – pełna nazwa tej jednostki to PIG-PIB – Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (poprawną nazwę należy uwzględnić również w treści rozdziału 5.6, str. 39); Na str. 6 skrót WPGO objaśniono jako: Wojewódzki Program Gospodarki Odpadami; w świetle obowiązujących przepisów powinno być: Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
72	MŚ	Rozdział 2.3 str. 7	Należy uzupełnić wypunktowane w oparciu o Wytoczne MŚ obszary interwencji, które obejmuje Program.	W rozdziale wypunktowano (powołując się na Wytoczne...) 8 obszarów interwencji i wskazano, że są to obszary ujęte w Programie. Informacja ta pozostaje w sprzeczności z Wytocznymi... (na które powołują się autorzy dokumentu i które sugerują ujęcie w programach ochrony środowiska 10-ciu obszarów interwencji) oraz ze Spisem treści, a także z dalszą treścią opracowania.

73	MŚ	Rozdział 5.1.1 str. 12-13	Należy poprawić tekst w częściach, w których autorzy odwołują się do rysunków.	Autorzy w tekście powołują się na rysunki o numeracji 6-1, 6-2, natomiast podpisy pod rysunkami zamieszczonymi w tym rozdziale wskazują, że mają one numerację 5-1, 5-2 <u>UWZGLEDNIONO</u>
74	MŚ	Rozdział 5.1.1 str. 13	Należy poprawić rysunek 5-2 (zmiana liczebności klas zanieczyszczenia powietrza A, B, C, C1, C2, D1, D2 na terenie województwa opolskiego)	Z informacji zawartych w Ocenie jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2015 (WIOŚ, Opole 2016 r.) wynika, że na terenie województwa wyróżniono 2 strefy, dla których dokonywana jest ocena (strefa opolska PL1602 oraz strefa miasto Opole PL1601). Z rysunku 5-2 wynika, że na terenie województwa jest tych stref znacznie więcej – oś pionowa została opisana jako „Liczba stref określonej klasy”, w związku z czym, dla samej klasy A można mówić o co najmniej 18 strefach (być może autorzy mieli na myśli stacje pomiarowe). Kwestia ta powtarza się również w rozdziale 6, gdzie dla wyznaczonego wskaźnika (Liczba stref sklasyfikowanych jako „A” lub „D1”) jako wartość bazową wskazano: 18. Ponadto na podstawie rysunku 5-2 trudno sformułować wniosek zamieszczony w tekście pod nim. <u>UWZGLEDNIONO</u>
75	MŚ	Rozdział 5.1.1 str. 12-13	Należy poprawić w tekście odwołania do rozdziałów.	Autorzy odwołują się do rozdziału 6.1.1 w tekście, a powinni do 5.1.1

76	MŚ	Rozdział 5.2 Str. 18	Należy poprawić tekst w częściach, w których autorzy odwołują się do rysunków.	Autorzy w tekście powołują się na rysunki o numeracji 4-1, 4-2, natomiast podpisy pod rysunkami zamieszczonymi w tym rozdziale wskazują, że mają one numerację 5-5, 5-6 <u>UWZGLEDNIONO</u>
77	MŚ	rozdział 5.3.1 str. 22	Należy uzupełnić rozdział o dodatkowe informacje.	W rozdziale brak jest informacji o prowadzonych pomiarach z pozostałych źródeł promieniowania w oparciu o które powinny zostać wyciągnięte wnioski w analizie SWOT. Badania poziomów PEM prowadzą także użytkownicy instalacje i mają oni obowiązek również wykonać pomiary poziomów PEM w otoczeniu tych instalacji bezpośrednio po uruchomieniu, jak również w przypadku jakiegokolwiek zmiany w użytkowaniu. W związku z tym należy dokument uzupełnić o informacje dotyczącą wartości tych pomiarów. Wówczas na tej podstawie należy zweryfikować np. wyciągnięty już wniosek w analizie SWOT: „brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych na terenie województwa” pod kątem jego aktualności. <u>NIE UWZGLEDNIONO (ze względu na regionalny charakter opracowania) Analiza danych na poziomie gmin może zostać przeprowadzona dodatkowo w ramach gminnych POŚ)</u>
78	MŚ	rozdział 5.3.2 str. 22	Należy przeredagować zdanie: „Pomimo ciągłego rozwoju technologii wykorzystującej pola elektromagnetyczne, zagęszczenia się lokalizacji instalacji będących źródłem pól elektromagnetycznych, jest bardzo mało podobne, aby wystąpiły w perspektywie obowiązywania niniejszego Programu	Należy przeredagować. <u>UWZGLEDNIONO</u>

			poziomy PEM naruszające normy określone rozporządzeniem.”	
79		rozdział 5.3.2 str.22-23	Należy przeredagować rozdział	Informacje zawarte w tym rozdziale są zbyt ogólne i nie są w pełni adekwatne do tytułu. Brak jest informacji dotyczących pozostałych źródeł promieniowania. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
80	MŚ	Rozdział 5.4 str. 23		Informacje zawarte na początku rozdziału mają zbyt ogólnikowy charakter (bez wątplenia natomiast powinny zostać umieszczone i rozbudowane w Prognozie...) i nie wnoszą wartości merytorycznej w kontekście charakterystyki województwa. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
81	MŚ	Rozdział 5.4 str. 24		Dlaczego w podrozdziale „Wody powierzchniowe” w drugim akapicie znajdują się dane dot. zasobów wód podziemnych? Należy je usunąć i przenieść do następnego podrozdziału lub zmienić tytuł podrozdziału. Ponadto cały rozdział 5.4 wymaga przeredagowania – brak w nim charakterystyki źródeł zanieczyszczeń wpływających na stan jakości wód i wniosków . <u>UWZGLĘDNIONO</u>
82	MŚ	Rozdział 5.4 str.29 tabela 5.4-2	Należy przeredagować tabelę w taki sposób, aby zamieszczone informacje były prezentowane czytelnie.	Pozostawienie w tabeli pustych komórek powoduje, że jest ona postrzegana w odbiorze jako niedokończona. Sugeruje się albo wstawić kreski albo w inny sposób zaznaczyć, że np. nie prowadzono badań we wszystkich latach.

				<u>UWZGLĘDNIONO</u>
83	MŚ	Rozdział 5.4 str.29 rysunek 5-9	Weryfikacja graficzna.	Zaprezentowane dane cyfrowe nie są czytelne (biała czcionka na białym tle). Ponadto brak interpretacji rysunku pod nim – trudno wnioskować dlaczego trend w tym zakresie nie był rosnący na przestrzeni lat? <u>UWZGLĘDNIONO</u>
84	MŚ	Rozdział 5.4.4, str. 33	Weryfikacja informacji zamieszczonych w analizie SWOT	Po stronie słabych stron wpisano: „brak świadomości ludności o konieczności racjonalnego gospodarowania wodą” zaś jako szansę wskazano: „rosnącą świadomość społeczną w zakresie oszczędnego gospodarowania wodą”; zapisy te pozostają w sprzeczności ze sobą; należy je sformułować inaczej. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
85	MŚ	rozdział 5.8	Należy przeredagować cały rozdział	Rozdział ten powinien zostać opracowany w oparciu o WPGO dla województwa opolskiego i stanowić spójny tekst. Inne dane mogą stanowić materiał uzupełniający. Źródłem informacji w zakresie odpadów komunalnych są również sprawozdania gminne składane do Marszałka każdego roku. Należy je uwzględnić, nie tylko opierać się o dane GUS. Informacje powinny obejmować dane ilościowe w zakresie odpadów komunalnych i odpadów przemysłowych z uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych wytworzone jak i poddane procesom odzysku i unieszkodliwiania. Dane dotyczące ilości powstających odpadów komunalnych powinny zostać zaprezentowane również w przeliczeniu na mieszkańca. Brak informacji o obowiązującym systemie gospo-

				darowania odpadami na terenie województwa, o pozostałych instalacjach do odzysku i unieszkodliwiania odpadów (za wyjątkiem unieszkodliwiania przez składowanie). <u>UWZGLEDNIONO</u>
86	MŚ	tabela 5.8-1	Przeredagować sformułowanie „biodegradowalne”	W dokumencie należy stosować określenia ustawowe zawarte w rozdziale 2, art. 3.1 Ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r., poz. 21 z późn.zm) tj. ulegające biodegradacji <u>UWZGLEDNIONO</u>
87	MŚ	Rozdział 6, tabela 5.11-1	Należy uzupełnić źródła pozyskiwania danych dla wskaźników, dla których ich nie podano.	W tabeli, w przypadku niektórych wskaźników, nie wskazano dla nich źródła danych (np. A.6 Poziom redukcji zużycia energii finalnej w stosunku do przyjętego roku bazowego, A.7 udział zużytej energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych czy też K.5 Procentowy udział podmiotów korzystających ze środowiska z wdrożonymi systemami zarządzania środowiskiem) <u>UWZGLEDNIONO</u>
88	MŚ	Rozdział 6, tabela 5.11-1	Należy zweryfikować przyjęte wskaźniki pod kątem możliwości pozyskania informacji na ich temat	Czy zasadne jest wybór wskaźników, dla których nie można określić wartości bazowej? Czy na podstawie takich wskaźników będzie można sformułować jakiegokolwiek wnioski dotyczące zachodzących zmian? Jakie jest prawdopodobieństwo, że dla wskaźnika, dla którego obecnie nie jest znana jego wartość, informację tą będzie można pozyskać w przyszłości? <u>UWZGLEDNIONO</u>

89	MŚ	Rozdział 6, tabela 5.11-1	Należy przerwadagować wskaźnik F1 oraz uzupełnić pozostałe wskaźniki dla zasobów geologicznych	Podany wskaźniki nie zapewnia osiągnięcia celu jakim jest: Ochrona i racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin. Brak jest pozostałych wskaźników, więc na jakiej podstawie Marszałek ma monitorować zapisy dokumentu? <u>UWZGLĘDNIONO</u>
90	MŚ	Rozdział 6, tabela 5.11-1	Należy jeszcze raz przeanalizować i przerwadagować kolumnę: Podmiot odpowiedzialny.	W obecnym stanie kolumna ta nie zawiera wszystkich instytucji, które biorą udział w realizacji dokumentu. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
91	MŚ	Rozdział 6, tabela 5.11-1	Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – Lp. H1 – do przerwadagowania	W takim ujęciu brak logiki pomiędzy rozdziałami. Rozdział 5.8 opiera się o dane GUS a w tym rozdziale odnosi się do WPGO. Należy ujednolicić zapisy pomiędzy rozdziałami. <u>UWZGLĘDNIONO</u>
92	MŚ	Rozdział 6.1.8 str. 140	Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Należy ujednolicić zapisy pomiędzy rozdziałami: 5.8, 6 (tabela 5.11-1) oraz 6.1.8 <u>UWZGLĘDNIONO</u>
93	MŚ	rozdział 7.4.2	Uzupełnić o tabelę 7-1.	Brak w opracowaniu tabeli 7-1 ze wskaźnikami <u>UWZGLĘDNIONO</u>
94	GIOŚ	str. 5	W wykazie skrótów jest: PIOS - Państwowy Inspektor Ochrony Środowiska	Nieprawidłowy skrót. Jest IOŚ – Inspekcja Ochrony Środowiska, GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska lub WIOŚ - Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. <u>UWZGLĘDNIONO</u>

95	GIOŚ	str. 12	Należy przeredagować drugi akapit w rozdziale 5.1.1. Jest on chaotyczny, niejasny. Należy napisać, że klasa D2 dla ozonu dotyczy kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.	Zapis jest niezrozumiały. Nie wiadomo jaka jest ocena jakości powietrza w województwie za 2015 r. <u>UWZGLEDNIONO</u>
96	GIOŚ	str. 12	ww. akapit – 5. Linijka: słowo „kasa” zastąpić słowem „klasa”	Uwaga redakcyjna <u>UWZGLEDNIONO</u>
97	GIOŚ	str. 12, ostatnie zdanie	„naruszona wartość docelowa”	Nieprawidłowy zapis. Może być np. <u>przekroczona wartość docelowa.</u> <u>UWZGLEDNIONO</u>
98	GIOŚ	str. 13, rys. 5-1	Pod rysunkiem należy podać właściciela danych do wykresu.	<u>NIE UWZGLEDNIONO (Pod rysunkiem był podany odnośnik)</u>
99	GIOŚ	str. 13 i 14, rys. 5-2 i 5-3	Należy poprawić wykresy.	Nie wiadomo, co przedstawiają wykresy. Są bardzo mylące. <u>Nie można sumować klas dla różnych zanieczyszczeń.</u> Z wykresów nie wynika, o jakie zanieczyszczenia chodzi. Nie ma objaśnień, co oznaczają wymienione klasy. Na tej podstawie nie można wysnuć wniosku o poprawie lub pogorszeniu jakości powietrza w woj. opolskim. Co oznacza skrót „wielob.”? W legendzie rys. 5-2 nie opisano jednego elementu – ostatniego brązowego prostokąta. <u>UWZGLEDNIONO</u>
100	GIOŚ	5.3 Pola elektromagnetyczne 5.3.1. Ocena stanu środowiska w zakresie pól elektromagnetycznych str.22-23	Z tekstu wynika, że w ramach PMS badania poziomów p-em prowadzą również laboratoria zewnętrzne na zlecenie zarządzających instalacjami. Jest to zapis nieprawdziwy.	Art. 122a ustawy Poś stanowi, że prowadzący instalację oraz użytkownik źródła p-em wykonuje pomiary poziomów p-em w dwóch sytuacjach: 1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania, 2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji. Nato-

				<p>miast art. 123 ustawy Poś wskazuje na PMŚ i obowiązek WIOŚ do wykonywania pomiarów w ramach PMŚ.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
101	GIOŚ	<p>5.3 Pola elektromagnetyczne</p> <p>tabela 5.3-1 w kolumnie słabej strony, str.23</p>	<p>Nieprawdziwe jest stwierdzenie „brak powtarzalności lokalizacji punktów pomiarowych i tym samym brak możliwości określenia trendu zmian poziomu PEM”</p>	<p>Zgodnie z rozporządzeniem MŚ w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w każdym z 45 punktów pomiarowych ustalonych w ramach sieci PMŚ pomiary powtarza się co trzy lata i możliwa jest analiza zmian poziomów pól w środowisku.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
102	GIOŚ	<p>Uwaga ogólna</p>	<p>W całym dokumencie słownictwo jest nieprecyzyjne, np. występuje pojęcie „czystość powietrza” zamiast „jakość powietrza” na str. 12 pkt 5.1.1, na str.13 pod rys. 5-1 i na końcu strony.</p>	<p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
103	MŚ	<p>Tabela 5.11 1. Cele, kierunki interwencji oraz zadania</p>	<p>Należy uzupełnić kolumnę „Ryzyka”.</p>	<p>W projekcie nie określono ryzyk dla poszczególnych celów, kierunków interwencji i zadań.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>

Załącznik tekstowy nr 2

Opole, 03.11.2016 r.

WOOS.410.131.2016.MO

**Marszałek Województwa
Opolskiego
ul. Piastowska 14
45 – 082 Opole**

Na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.) oraz art. 17 pkt 6 lit. a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2016.778 z późn. zm.), odpowiadając na pismo nr DOS-V.7011.1.6.2016.AT z dnia 03.10.2016 r., w sprawie zaopiniowania projektu pn. „Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2020” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko informuję, że przedmiotową dokumentację **opiniuję pozytywnie**.

Jednocześnie do przedłożonej dokumentacji wnoszę następujące uwagi:

1. W projekcie dokumentu wskazano zadania cyt.: „Opiniowanie prognoz oddziaływania na środowisko miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.” oraz „Opracowanie projektów planów remediacji dla dwóch obszarów zanieczyszczonych: „Błachownia1” i „Olszowa”, realizację których przypisano Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska.
Zgodnie z zapisami art. 131 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.) do zadań regionalnego dyrektora ochrony środowiska należy, m.in. udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko, a także przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach (dotyczy to także przedsięwzięć związanych z zanieczyszczeniami powietrza atmosferycznego).
Natomiast obowiązek przeprowadzenia remediacji, w przypadku historycznego zanieczyszczenia powierzchni ziemi, przypisany Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, wynika z art. 101i ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672; z późn. zm.).
Zatem ujmowanie w POŚ zadań, o treści jak powyżej, jest bezzasadne, gdyż są one ustawowym obowiązkiem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu.
2. Na stronie 143 projektu programu zamieszczono zadanie pn. „Ustanawianie form ochrony przyrody (rezerwatów przyrody, obszarów chronionego krajobrazu, użytków ekologicznych, zespołów przyrodniczo – krajobrazowych, stanowisk dokumentacyjnych”.
Jako podmioty odpowiedzialne za realizację ww. działania wpisano RDOŚ oraz Gminy.
Zgodnie z obowiązującymi przepisami, tj. w myśl art. 23. ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2015 r. poz. 1651) „Wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu następuje w drodze uchwały sejmiku województwa, która określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części, wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1, wynikające z potrzeb

jego ochrony". Co za tym idzie, kompetencje w odniesieniu do ustanawiania, znoszenia, bądź zmiany granic obszarów chronionego krajobrazu realizowane są przez sejmik województwa. Należałoby rozważyć dopisanie ww. organu do listy podmiotów odpowiedzialnych za ustanawianie form ochrony przyrody, bądź usunięcie obszarów chronionego krajobrazu z zadań planowanych do wykonania w ramach projektowanego dokumentu.

Dodatkowo nadmieniam, że zgodnie z przepisami **art. 55 ust. 3 i 4** cytowanej na wstępie ustawy OOŚ, organ opracowujący projekt dokumentu, po jego przyjęciu sporządza **pisemne podsumowanie**, które **wraz z przyjętym dokumentem przekazuje właściwym organom**, o których mowa w art. 57 i 58 tej ustawy.

Otrzymują:

1. Adresat
2. aa

Sprawę prowadzi Marta Ogonowska, tel. 774526236

OBWIESZCZENIE

Na podstawie art. 39 ust. 1 w związku z art. 54 ust. 2 oraz art. 46 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. tj. 2016 poz. 353) w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

zawiadamiam

o możliwości zapoznania się z projektem:

„Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2020”
wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art.17 ust.1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz.U. 2016 r. poz.672) Zarząd Województwa Opolskiego w dniu 26 września 2016r. podjął uchwałę nr 2656/2016 w sprawie przyjęcia projektu „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2020” i skierowania go do konsultacji społecznych. Program ochrony środowiska uwzględnia cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1649 z późn. zm.).

Osoby zainteresowane mogą zapoznać się z powyższym projektem w Departamencie Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Opole, ul. Hallera 9, budynek A, pok. 108 oraz na stronie internetowej (www.opolskie.pl w zakładce *Imie -Realizowane programy i strategie sektorowe – Ochrona środowiska – Program ochrony środowiska*).

Uwagi i wnioski do przedmiotowego projektu mogą być wnoszone w terminie 21 dni od daty zamieszczenia niniejszego obwieszczenia:

- w formie pisemnej na formularzu zgłaszania uwag zamieszczonym na powyższej stronie internetowej, na adres: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, ul. Piastowska 14, 45-082 Opole,
- ustnie do protokołu w Departamencie Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, ul. Hallera 9, budynek A, w pokoju nr 108, w godzinach pracy urzędu,
- za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, na formularzu zgłaszania uwag zamieszczonym na powyższej stronie internetowej, na adres: dos@opolskie.pl lub przez platformę e-puap.

Uwagi i wnioski złożone po terminie pozostaną bez rozpatrzenia (decyduje data wpływu). Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Zarząd Województwa Opolskiego.

Z up. Marszałka Województwa
Manfred Grabelus
DYREKTOR
Departamentu Ochrony Środowiska

Załącznik tekstowy nr 4

Tabela nr 1. Formularz zgłaszania uwag do **Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2020**

Zgłaszający uwagę: DRP/RZPW

Lp.	Rozdział, podrozdział, nr strony, akapit, nr tabeli itp.	Treść uwagi	Propozycja zmiany
	9.4 Cel opracowania Programu	Podstawowym celem sporządzania i uchwalania programu ochrony środowiska jest realizacja przez Marszałka polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych.	Podstawowym celem sporządzania i uchwalania programu ochrony środowiska jest realizacja przez Marszałka polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych i programowych <u>UWZGLEDNIONO</u>
	2.5.2. Określenie celów programu ochrony środowiska, zadań i ich finansowania	Rozbieżności numeracji rozdziałów, podrozdziałów, tabeli i rysunków.	Wskazane doprowadzenie do zgodności numeracji rozdziałów, tabeli i rysunków w obrębie podrozdziału (a generalnie w całym tekście POŚ) <u>UWZGLEDNIONO</u>
	2.5.3. Omówienie systemu realizacji programu	Rozbieżność numeracji rozdziałów ze spisem treści „W kolejnym rozdziale [patrz: rozdział Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.] ”	Doprowadzić do zgodności numeracji rozdziałów, podrozdziałów „W kolejnym rozdziale [patrz: rozdział 7]” <u>UWZGLEDNIONO</u>
1.	Rozdział 4 Spójność „Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata z dokumentami strategicznymi	Konstrukcja i zawartość rozdziału powinna ulec zmianie bowiem, jak się wydaje podstawowym zadaniem przedmiotowego rozdziału powinno być wykazanie, że cele programu są spójne z celami dokumentów strategicznych i programowych, nie zaś – jak to zostało ujęte – stwierdzenie, że realizacja celów programu powinna przyczyniać się do realizacji celów ustalonych w dokumentach strategicznych. Oprócz wymienienia dokumentów strategicznych, rozdział nie zawiera odwołań do celów, kierunków i zasad ochrony środowiska formułowanych w dokumentach szczebla unijnego, krajowego i regionalnego. Nie wszystkie wymienione dokumenty strategiczne zawierają odniesienie do spisu literatury w ostatnim, 9 rozdziale.	Sugerowane uzupełnienie treści rozdziału. <u>NIE UWZGLEDNIONO</u> <u>(Zgodnie z wytycznymi MŚ dokument ma mieć charakter zwięzły. Ograniczono się do stwierdzenia zgodności bez opisywania wszystkich celów i priorytetów zawartych w dokumentach szczebla unijnego, krajowego i regionalnego)</u>

	Rozdział 5. Ocena stanu środowiska dla każdego rodzaju interwencji.	Rozbieżność numeracji tabel i rysunków z numeracją rozdziałów i podrozdziałów.	Sugerowane doprowadzenie do zgodności numeracji tabel i rysunków z numeracją rozdziałów. <u>UWZGLEDNIONO</u>
	Rozdział 5. Ocena stanu środowiska dla każdego rodzaju interwencji.	Prognoza stanu środowiska (w zakresie wszystkich obszarów interwencji) umieszczana w tym miejscu (po charakterystyce stanu) winna odnosić się, logicznie analizując, do prognozy zmian przy kontynuacji dotychczasowego stanu, a nie do sytuacji po realizacji działań programowych, zapisanych w późniejszych rozdziałach programu. Dla tego etapu sporządzana będzie SOOŚ.	Proponuje się przeanalizowanie i skorygowanie prognoz szczegółowych dla wszystkich obszarów interwencji pod kątem kontynuacji dotychczasowych trendów środowiskowych. <u>UWZGLEDNIONO</u>
	Rozdział 5. Ocena stanu środowiska dla każdego rodzaju interwencji.	Podrozdziały <i>Skuteczność realizacji zadań określonych programem ochrony środowiska na lata 2012-2015</i> uwzględnione zostały tylko w niektórych obszarach interwencji. Zgodnie z opisem metodyki opracowania, zagadnienie takie w ocenie stanu środowiska nie jest wymagane.	Przeanalizować potrzebę umieszczenia takiego podrozdziału w świetle wytycznych metodycznych. Usunąć lub uzupełnić w obrębie poszczególnych bloków tematycznych. <u>UWZGLEDNIONO</u>
	Rozdział 5. Ocena stanu środowiska dla każdego rodzaju interwencji.	W opisach poszczególnych obszarów tematycznych wskazane jest jednolite podejście do zagadnień horyzontalnych. W części rozdziałów jest to czynione w ramach ciągłego tekstu, w części rozdziałów w formie odrębnych podrozdziałów.	Doprowadzić do ujednoczenia zawartości i formy ujmowania obszarów interwencji w kontekście zagadnień horyzontalnych. <u>UWZGLEDNIONO</u>
2.	5.1.4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji - zagrożenie hałasem	Tytuł tabeli nie koresponduje z treścią podrozdziału, który jest poświęcony ochronie klimatu i jakości powietrza. W opisie słabych stron uwzględnić brak spójnych systemów ścieżek rowerowych <ul style="list-style-type: none"> niewydolne systemy komunikacji samochodowej w obszarach zurbanizowanych, małe średnie prędkości przemieszczania się pojazdów Szanse w analizie SWOT odnoszą się do czynników z otoczenia zewnętrznego, mają charakter obiektywny, na które sporządzający dokument/władza nie posiada wpływu. Z tego względu wskazana jest rezygnacja z odnośnika terytorialnego (Opolszczyzna). W opisie zagrożenia <ul style="list-style-type: none"> wzrost średnich temperatur może przyczynić się do zwiększonego zużycia paliw do produkcji energii elektrycznej na potrzeby wytwarzania chłodu wskazana rezygnacja z zapisu probabilistycznego.	5.1.4. Analiza SWOT dla obszaru interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza. <ul style="list-style-type: none"> niewydolne systemy komunikacji samochodowej w obszarach zurbanizowanych, małe średnie prędkości przemieszczania się pojazdów, brak spójnych systemów ścieżek rowerowych Proponowany zapis <i>Wzrastająca popularność rowerów jako środka komunikacji na terenie miast Opolszczyzny</i>

			<ul style="list-style-type: none"> wzrost średnich temperatur przyczyniający się do zwiększonego zużycia paliw do produkcji energii elektrycznej na potrzeby wytwarzania chłodu <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
3.	5.4.4. Tabela 0-1 Analiza SWOT dla obszaru interwencji – gospodarowanie wodami	<p>Tabela zawiera niepoprawną kwalifikację cech/zjawisk, jako mocna bądź słaba strona oraz zagrożeń, w szczególności dotyczy to pozycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>plany rozbudowy kanalizacji</i> (mocna strona), <i>występowanie zagrożenia powodziowego na terenie województwa</i> (słaba strona), zagrożenie wystąpienia zjawiska powodzi i suszy <p>Każde planowane zdarzenie należy bowiem traktować jako szansę lub zagrożenie (w tym wypadku – szansę), z kolei samo występowanie zagrożenia powodziowego – jak sama nazwa wskazuje, nie powinno być traktowane jako słaba strona gospodarowania wodami, ale brak ciągłości systemu ochrony już tak.</p> <p>Zagrożenie wystąpienia zjawiska powodzi i suszy jest ogólnikowe. Zamiast niego proponuje się potraktować jako zagrożenie - <i>ocieplenie klimatu skutkujące wzrostem częstotliwości i intensywności zjawisk powodziowych i susz.</i></p>	<p>Sugerowana korekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>plany rozbudowy kanalizacji</i> umieścić w szansach; zastąpić <i>występowanie zagrożenia powodziowego na terenie województwa: brak ciągłości systemu ochrony przeciwpowodziowej;</i> zastąpić <i>zagrożenie wystąpienia zjawiska powodzi i suszy: ocieplenie klimatu skutkujące wzrostem częstotliwości i intensywności zjawisk powodziowych i susz.</i> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
4.	5.7.5. Analiza SWOT – zasoby glebowe	<p>Wątpliwość budzi ujęcie, jako słabej strony, pozycji:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>Wschodnia część województwa najmniej korzystna dla produkcji rolnej</i> <p>Ponieważ, jak się wydaje, jest to obiektywnie występujące zróżnicowanie zasobu i jako takie nie powinno być traktowane jako słaba strona w odniesieniu do stanu gleb.</p>	
5.	5.9.5. Analiza SWOT – zasoby glebowe	<p>Tytuł tabeli nie koresponduje z treścią podrozdziału, który jest poświęcony zasobom przyrody</p> <p>W mocnych stronach umieszczono zbyt ogólne i nie posiadające wyróżników jakościowych zapisy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Lasy istotnym zasobem środowiska przyrodniczego i gospodarki regionu 	<p>5.9.5. Analiza SWOT – zasoby przyrody</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>

		<ul style="list-style-type: none"> Lasy stanowią jeden z podstawowych elementów systemu przyrodniczego (ostoje siedlisk i gatunków, korytarze ekologiczne). <p>Należałoby wskazać cechę decydującą o tym, że lasy woj. opolskiego są mocną stroną i zrezygnować z zapisów oczywistych.</p>	
6.	6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie Tabela 0-2 Cele, kierunki interwencji oraz zadania.	<p>W obszarze interwencji <i>Ochrona klimatu i jakości powietrza</i> brakuje kierunku interwencji odpowiadającego na stwierdzoną w analizie SWOT słabą stroną: <i>niska świadomość społeczna, niedostrzeganie powiązań istotnych zagrożeń zdrowotnych z zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego</i></p> <p>Uwaga redakcyjna: Tabela powinna mieć numer 6.11-1</p>	<p>Sugerowane rozważenie możliwości uzupełnienia.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
	j.w.	Nie wszystkie obszary interwencji zawarte w tabeli posiadają przypisane cele, kierunki interwencji i działania.	<p>Wskazane dostosowanie obszarów interwencji z celami, kierunkami interwencji i działaniami.</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>
	6.1. Harmonogram rzeczowo-finansowy (tabele)	<p>Rozbieżność/niezgodność i nieczytelność numeracji zadań harmonogramu z numeracją tabeli celów, kierunków interwencji oraz zadań.</p> <p>Błędne tytuły tabel z zadaniami koordynowanymi (a nie monitorowanymi).</p>	<p>Wskazane doprowadzenie do poprawy czytelności i zgodności numeracji tabel zadań i harmonogramu realizacji zadań. Uwzględnienie w tytułach tabel zadań własnych i koordynowanych (a nie monitorowanych).</p> <p style="text-align: center;"><u>UWZGLEDNIONO</u></p>

Załącznik tekstowy nr 5

Formularz zgłaszania uwag do projektu „Program ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020”.

Nazwa zgłaszającego uwagę (instytucja, organizacja, firma, osoba fizyczna itd.): Departament Infrastruktury i Gospodarki

L.p.	Rozdział, podrozdział, numer strony, numer akapitu lub tabeli itd.	Istniejący zapis	Proponowana zmiana	Uzasadnienie zmiany
1.	Tabela 6.1-4 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze interwencji "zagrożenie hałasem" wraz z ich finansowaniem		Informacje ujęte w tab.6.1-4 należy uzupełnić o informacje jak w poniższej tabeli.	Wykaz ujętych zadań w tab.6.1-4 jest niepełny <u>UWZGLEDNIONO</u>

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w zł)	Źródła finansowania	Dodatkowe informacje o zadaniu
Budowa obwodnicy Nysy DK nr 41 i 46	GDDKiA	363 346 500	BP / KFD	-
Budowa obwodnicy Niemodlina DK 46	GDDKiA	310 017 100	BP / KFD	-
Budowa obwodnicy Kędzierzyna Koźle DK 40	GDDKiA	310 017 100	BP / KFD	-
Budowa obwodnicy Myśliny DK 46	GDDKiA	51 670 000	BP / KFD	-
Budowa obwodnicy Praszki DK45	GDDKiA	-	BP / KFD	-
Budowa obwodnicy Olesna DK11	GDDKiA	-	BP / KFD	-
Budowa drogi ekspresowej S11 Kępno- Katowice	GDDKiA	5 368 600	FS	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odc. Olesno - Nowy Wachów	ZDW w Opolu	9 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Budowa obwodnicy Dobrodzienia w ciągu drogi wojewódzkiej nr 901	ZDW w Opolu	35 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 426 na odc. Piotrówka - Zawadzkie	ZDW w Opolu	35 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Przebudowa wiaduktu nad linią PKP oraz odcinka drogi wojewódzkiej nr 426 w m. Strzelce Op.	ZDW w Opolu	11 950 714	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-

Budowa obwodnicy Malnii i Choruli w ciągu drogi wojewódzkiej nr 423	ZDW w Opolu	50 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 487 na odc. Olesno - Boroszów	ZDW w Opolu	8 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa układu komunikacyjnego ul. Gogolińskiej w Strzelcach Opolskich DW 409	ZDW w Opolu	10 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odcinku Kocury-Dobrodzień od km 12+715 do km 15+564,17	ZDW w Opolu	30 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 494 na odc. Olesno – Łowoszków wraz z przebudową obiektu mostowego	ZDW w Opolu	7 030 042	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 494 w m. Świercze	ZDW w Opolu	5 500 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odc. Kielcza – granica województwa	ZDW w Opolu	11 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 na odc. Zawadzkie – Żędowice	ZDW w Opolu	15 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 w m. Pietna	ZDW w Opolu	8 864 247	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 na odc. Pietna - Ściborowice -Rzeczce	ZDW w Opolu	16 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 na odc. Kędzierzyn-Koźle - Stare Koźle	ZDW w Opolu	8 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 na odc. Brzeźce - Stare Koźle	ZDW w Opolu	7 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 na odc. Bierawa - Korzonek	ZDW w Opolu	10 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 w m. Ortowice	ZDW w Opolu	3 500 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 408 na odc. Kotlarnia - Goszyce	ZDW w Opolu	4 500 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 na odc. Głogówek - Szonów	ZDW w Opolu	11 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Budowa obwodnicy Alei Lipowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 414 od km 50+200 - 52+730	ZDW w Opolu	20 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Biała - Dobroszewice	ZDW w Opolu	5 496 800	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Lubrza - Prudnik	ZDW w Opolu	7 200 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-

Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odc. Górki – Chrzęszczyce	ZDW w Opolu	3 555 822	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 w m. Nowa Cerekwia	ZDW w Opolu	9 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 416 na odc. Kietrz – granica województwa od km 57+130 do granicy województwa	ZDW w Opolu	15 500 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Budowa obwodnicy m. Czarnowąsy	ZDW w Opolu	160 000 000	RPO WO 2014-2020/ budżet województwa	-
Budowa obwodnicy m. Dobrzeń Wielki	ZDW w Opolu	110 000 000	Budżet państwa	-
Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 454 wraz z budową ciągu pieszo-rowerowego w m. Kup	ZDW w Opolu	8 157 120	RPO WO 2014-2020/	-
Rozbudowa poszczególnych odcinków drogi wojewódzkiej nr 454	ZDW w Opolu	85 200 000	budżet województwa	-
Rewitalizacja linii kolejowej nr 287 Nysa – Opole	PLK S.A.	64 900 000	RPO WO 2014-2020/	-
Rewitalizacja linii kolejowych nr 301 i nr 293 na odcinku Opole – Kluczbork	PLK S.A.	45 800 000	budżet województwa	-
Rewitalizacja linii kolejowej nr 288 Nysa - Brzeg	PLK S.A.	30 00 0000	RPO WO 2014-2020/	-
Prace na linii kolejowej E 30 na odcinku Kędzierzyn Koźle – Opole Zachodnie	PLK S.A.	300 000 000	CEF (Connecting Europe Facility)	-
Prace na linii kolejowej C-E 30 na odcinku Opole Groszowice – Jelcz – Wrocław Brochów	PLK S.A.	300 000 000	CEF (Connecting Europe Facility)	-
Prace na linii kolejowej nr 143 na odcinku Kluczbork – Oleśnica – Wrocław Mikołajów	PLK S.A.	500 000 000	Fundusz Spójności	-
Prace na linii kolejowej E-59 na odcinku Kędzierzyn Koźle – Chałupki (granica państwa)	PLK S.A.	183 000 000	CEF	-
Prace na liniach kolejowych nr 153, 199, 681, 682, 872 na odcinku Toszek Północ – Rudziniec Gliwicki – Stare Koźle	PLK S.A.	177 070 000	Fundusz Spójności	-

Tabela nr 1. Formularz zgłaszania uwag do **Programu ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2020**
 Zgłaszający uwagę Departament Zdrowia i Polityki Społecznej

Lp.	Rozdział, podrozdział, nr strony, akapit, nr tabeli itp.	Treść uwagi	Propozycja zmiany
1.	Tabela 6.1-2, lp.A.9.12	w kolumnie źródła finansowania powinno być „środki własne, pożyczka WFOŚiGW”	<u>NIE UWZGLĘDNIONO (W dokumencie jest już proponowany zapis)</u>
2.	Tabela 6.1-2, lp.A.9.13	w kolumnie źródła finansowania powinno być „środki własne, pożyczka WFOŚiGW”	<u>NIE UWZGLĘDNIONO (W dokumencie jest już proponowany zapis)</u>
3.	Tabela 6.1-2, lp.A.9.14	w kolumnie źródła finansowania powinno być „środki własne, pożyczka WFOŚiGW”	<u>NIE UWZGLĘDNIONO (W dokumencie jest już proponowany zapis)</u>
4.	Tabela 6.1-2, lp.A.9.15	w kolumnie źródła finansowania powinno być „środki własne, pożyczka WFOŚiGW”	<u>NIE UWZGLĘDNIONO (W dokumencie jest już proponowany zapis)</u>
5.	Tabela 6.1-2, lp.A.9.18	w kolumnie szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys.zł) powinna być kwota „2 000,00”	<u>NIE UWZGLĘDNIONO (W dokumencie jest już proponowany zapis)</u>
6.	Tabela 6-8, lp.E.1.4	w kolumnie 2016 powinna być kwota „26,00”	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
7.	Tabela 6-8, lp.E.1.5	w kolumnie 2016 powinna być kwota „32,00” w kolumnie 2017 powinna być kwota „400,00”	<u>UWZGLĘDNIONO</u>
8.	Tabela 6-8, lp.E.1.6	w kolumnie 2016 powinna być kwota „20,00” w kolumnie 2017 powinna być kwota „980,00”	<u>UWZGLĘDNIONO</u>

W **Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016 – 2020** brak jest umieszczonych przedsięwzięć zrealizowanych przez:

1. Stobrawskie Centrum Medyczne sp. z o.o. z siedzibą
2. w Kup – Budowa ścieżki edukacji przyrodniczo-ekologicznej w Ośrodku Rehabilitacji w Suchym Borze dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
3. PSZOZ Wojewódzkie Centrum Medyczne w Opolu – Zakup agregatów wody lodowej dla potrzeb klimatyzacji (w świetle ustawy ozonowej – o substancjach zubażających warstwę ozonową).

Zakład Opiekuńczo – Leczniczy SP ZOZ w Głuchołazach – Wdrożenie Systemu Zarządzania Środowiskowego zgodnie z normą PN-EN ISO 14001.

Departament/Jednostka Departament Kultury, Sportu i Turystyki

Tabela nr 2 Przedsięwzięcia planowane do realizacji - Program na lata 2016-2020

Lp.	Opis przedsięwzięcia*	Jednostka realizująca i współpracujące	Termin realizacji	Koszt w PLN					Źródła finansowania	
				Całkowity koszt	w tym					
					2016	2017	2018	2019		2020
	Innowacyjne zastosowanie systemów ogrzewania, wentylacji i klimatyzacji na potrzeby Teatru im.J.Kochanowskiego. Poprawa infrastruktury technicznej zmierzająca do kompleksowej modernizacji energetycznej obiektu Teatru.	Teatr im. Jana Kochanowskiego w Opolu	2016 - 2020	20 625 000	625 000	6 310 000	6 310 000	4 920 000	2 460 000	WFOŚiGW PO IiŚ, budżet województwa
	Wykonanie odwodnienia terenu, przepompowni oraz zastawek na cieku wodnym, przebudowa urządzeń wodnych i systemu zasilania w tym dostosowanie infrastruktury Muzeum w zakresie przebudowy układu komunikacyjnego dróg wewnętrznych i placów w związku z uregulowaniem bilansu wód powierzchniowych.	Muzeum Wsi Opolskiej	2017-2018	4 646 000		2 323 000	2 323 000			WFOŚiGW budżet województwa

*przedsięwzięcia z szeroko pojętej ochrony środowiska (ochrona powietrza, OZE, wody, hałas, zieleń, edukacja, gleby itd.)

Proszę o ujęcie ww. zadań w harmonogramie rzeczowo - finansowym(tabele).

Zadania te corocznie zgłaszane były do przedsięwzięć priorytetowych Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, ostatnie zgłoszenie kwiecień 2017.

Zadanie Muzeum w Program ochrony środowiska województwa opolskiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 ujęte są w:

- 1.3. - OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH, W TYM OCHRONA PRZED POWODZIĄ strona 121 oraz
- 1.7. - POPRAWA JAKOŚCI WÓD PODZIEMNYCH I POWIERZCHNIOWYCH strona 130

W przypadku Teatru zwiększony został zakres zadań projektu oraz jego wartość z uwagi na wnioskowanie O środki dotacyjne również z innego programu PO IiŚ.

UWZGLEDNIONO

UWZGLĘDNIONO

Zawadzkie, dnia 20.12.2016 r.

Zdzisław Siewiera
Radny Województwa Opolskiego

Sz. P.
Andrzej Buła
Marszałek Województwa Opolskiego

Sejmik Województwa Opolskiego
Sekretariat
Przewodniczącego Sejmiku

Wpłynęło
20-12-2016

L. dz. 794
podpis *adkwa* **WNIOSEK**

Na podstawie §18 ust. 1 i 13 Statutu Województwa Opolskiego (Dz. Urz. Woj. Opolskiego z 6 października 2014 r. poz. 2201)

w sprawie:
uzupełnienia Programu Ochrony Środowiska dla województwa opolskiego na lata 2016-2020 o następujące dane wyszczególnione poniżej.

Przedstawienie jasno określonego postulatu, sposobu realizacji, ewentualnego wykonawcy:
W Programie Ochrony Środowiska opracowanego dla województwa opolskiego na lata 2016-2020 należy wpisać uzupełnienie o następujące dane:

1) 5.4 Gospodarowanie wodami
Zagrożenie powodziowe str. 36
po wyrazach „Bierawka i Opawa” należy dopisać
„oraz Mała Panew”

2) Tabela 5.11-1 Cele, kierunki interwencji oraz zadania.
W tej tabeli należy dopisać punkt D.1.62 o następującej treści:
„- obszar interwencji – gospodarowanie wodami – zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego dla mieszkańców i mienia w gminie Zawadzkie (miejscowości: Kielcza, Żędowice, Zawadzkie) oraz w gminie Kolonowskie (miejscowości: Staniszcze Wielkie i Kolonowskie).
- Przebudowa jazu kaszycowego na rzece Mała Panew w km 66+690 w miejscowości Żędowice, gmina Zawadzkie na jaz ruchomy oraz wykonanie lewostronnych obwałowań na rzece Mała Panew obok przepływającej rzeki Kieleczki naprzeciwko jazu nr 7 w miejscowości Żędowice oraz miejscowości Kolonowskie – Staniszcze Wielkie.
Podmiot odpowiedzialny – RZGW Wrocław” (jaz kaszycowy przejęty przez RZGW Wrocław) zgodnie z decyzją Starosty Strzeleckiego wg pisma ROŚ.6341.57.2016.HP z dnia 19 października 2016 r. - decyzja prawomocna

3) 6.1.4 Gospodarowanie wodami
Tabela 6.1-6 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze interwencji gospodarowania wodami wraz z ich finansowaniem.
Dopisać punkt D.1.63 o następującej treści:
„Obszar interwencji – gospodarowanie wodami
- monitoring wód powierzchniowych: przebudowa jazu kaszycowego na rzece Mała Panew w miejscowości Żędowice w km 66+690 w gminie Zawadzkie na jaz ruchomy wraz z umocnieniem lewostronnych brzegów rzeki w pobliżu przepływającej rzeki Kieleczka naprzeciwko jazu nr 7 w miejscowości Żędowice oraz miejscowości Kolonowskie – Staniszcze Wielkie.
- uzasadnienie – jak w punkcie 2 (zwiększenie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego)
- podmiot odpowiedzialny – RZGW Wrocław
- szacunkowy koszt około 20-30 mln złotych
- źródła finansowania: Budżet Państwa, dotacje z NFOŚiGW, WFOSiGW, POLiŚ 2014-2020”

Strona 1 z 2

Powyższe uzupełnienie do w/w Programu jest konieczne ze względu na możliwość dofinansowania tego zadania przez Budżet Państwa, NFOŚiGW, WFOSiGW, POLiŚ 2014-2020. Brak zapisu tego zadania w w/w Programie eliminuje RZGW Wrocław z możliwości skorzystania z dofinansowania.

Nadmieniam, że brak zapisów w/w danych w powyższym Programie był zgłaszany przeze mnie na Komisji Rolnictwa Rozwoju Wsi i Środowiska w dniu 16 grudnia 2016 r., gdzie wykonawca tego Programu zobowiązał się do wprowadzenia powyższych uzupełnień. Nadzór nad opracowywanym Programem Ochrony Środowiska dla województwa opolskiego pełni Departament Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, gdzie treść powyższych uzupełnień jest znana panu Dyrektorowi w/w Departamentu.

Z poważaniem

